

OBS den Bongerd september 2020

Beleidsplan sociale veiligheid

In kader van zorgplicht sociale veiligheid op school

Inhoud

Inleiding.....	3
Visie.....	4
Wettelijk kader.....	5
Relatie tot ARBO-beleidsplan.....	5
Positief pedagogisch handelen, pedagogisch klimaat	6
Omgangsbeleid	6
Schoolregels	6
Consequenties van het omgangsbeleid	7
Belonen	7
Straffen.....	7
Preventieve activiteiten en programma's op school	9
Schoolniveau	9
Groepsniveau	9
Individueel niveau.....	10
Borging	11
Monitoren sociale veiligheid.....	12
Analyse en diagnose	13
Plan van aanpak	13
Ondersteuning in de groep	13
Begeleiding van kinderen met sociale beperkingen	13
Taken en verantwoordelijkheden	14
Taken/verantwoordelijkheden leerkracht.....	14
Taken/verantwoordelijkheden directeur	14
Taken/verantwoordelijkheden Hoofd Onderwijs & Zorg	14
Taken en verantwoordelijkheden coördinator Sociale veiligheid	15
Taken/verantwoordelijkheden vertrouwenspersoon	15
Randvoorwaarden.....	16
Preventieve/curatieve afspraken in protocollen	18
Seksuele intimidatie en misbruik	18
Omgaan met agressie, geweld en strafbare feiten.....	18
Omgaan met pesten	18
Omgaan met vernieling en diefstal.....	18

Omgaan met internet en sociale media	18
Omgaan met Privacy kinderen, ouders en personeel.....	19
Klachtenregeling Edu-Ley.....	19
Omgaan met kindermishandeling.....	19
Omgaan met rouwverwerking	20
Omgaan met time-out, schorsen en verwijderen.....	20
Incidenten melden, registreren en analyseren.....	22
Bijlagen.....	23

Inleiding

OBS den Bongerd vindt de (sociale) veiligheid van de leerlingen, ouders en medewerkers zeer belangrijk. Alle kinderen hebben recht op een onbezorgde schooltijd, die in het teken staat van ontwikkelen, ontdekken en leren. Sociale veiligheid op school is een voorwaarde hiervoor.

Vanuit deze gedachte stellen wij onszelf ten doel dat:

- Leerlingen, ouders en medewerkers zich veilig voelen op school (sociaal, psychisch en fysiek)
- Leerlingen, leerkrachten, directie, kanjer-/sociale veiligheidscoördinator en ouders weten wat ze kunnen doen ter preventie van onveilige situaties en hoe ze kunnen handelen als het toch onveilig wordt.

Visie

De visie van de Kanjertraining vormt het uitgangspunt van ons veiligheidsbeleid. We hebben een duidelijke visie op hoe we met elkaar omgaan en willen graag samen met ouders en kinderen zorgen voor een veilige school.

1. We willen te vertrouwen zijn

De meeste mensen willen te vertrouwen zijn. Op die manier willen we gezien, gehoord en begrepen worden. We gaan daarom uit van elkaars goede bedoelingen en kijken met vertrouwen naar elkaar en de kinderen. Ons uitgangspunt is daarbij dat je jezelf mag zijn. Doe je niet anders voor dan wie je werkelijk bent, zoals je bent is het goed. En daarmee ben je te vertrouwen.

2. Wij, leerkrachten en ouders, werken samen aan de opvoeding van de kinderen

We zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen. Een goede opvoeding richt zich op fundamentele menselijke waarden zoals: liefde, vertrouwen, mededogen, toewijding, verantwoordelijkheid en betrokkenheid in de breedste zin van het woord. Daarom moeten wij, ouders en leerkrachten, duidelijke leiders zijn voor kinderen. We laten ons daarbij niet bepalen door negatieve gevoelens zoals angst, onmacht en ergernis. We zorgen voor een veilige sfeer door grensoverschrijdend gedrag op een nette manier zorgvuldig aan te pakken. Daarin werken we samen met elkaar.

3. We geven het goede voorbeeld

De kinderen voelen zich veilig als wij het goede voorbeeld geven:

- We gaan respectvol met elkaar om.
- We spreken respectvol over elkaar en de kinderen, ook op sociale media
- Indien zich een probleem voor doet of als we ons zorgen maken, dan overleggen we met elkaar. We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen en die recht doet aan de situatie.

Wettelijk kader

Scholen krijgen door de wet 'Sociale veiligheid op school' (ook wel de 'anti-pestwet' genoemd) expliciet de taak om te zorgen voor een sociaal veilige school voor alle leerlingen, waarbij met nadruk gevraagd wordt om aandacht te besteden aan het voorkomen van pesten.

De wet 'sociale veiligheid op school' regelt drie concrete verplichtingen:

1. Het voeren van sociaal veiligheidsbeleid.
2. Het beleggen van de volgende taken bij een persoon:
 - o coördineren van het beleid ten aanzien van het voorkomen van pesten
 - o het fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten
3. Het monitoren van de sociale veiligheid van leerlingen met een instrument dat een actueel en representatief beeld geeft. Hieronder valt ook het welbevinden van leerlingen.

In dit beleidsplan Sociale veiligheid worden alle wettelijke verplichtingen vertaald naar doelstellingen op schoolniveau. Het beschrijft op welke wijze de school haar sociaal veiligheidsbeleid vormgeeft, uitvoert, evalueert en bijstelt en welke rollen, taken en bevoegdheden hierbij van belang zijn. Het beleid wordt samen met de betrokkenen (leraren, leerlingen, medezeggenschapsraad) binnen de school gevormd en betreft een samenhangende set van maatregelen zowel gericht op preventie als op het afhandelen van incidenten, ingebed in het pedagogisch beleid van de school. Dit beleid is stevig verankerd in de dagelijkse praktijk van de school. Indien blijkt dat de sociale veiligheidsbeleving van leerlingen vraagt om bijstelling van het beleid en de daaruit voortvloeiende activiteiten, dan onderneemt de school hiertoe actie.

Relatie tot ARBO-beleidsplan

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen het beleidsplan Sociale veiligheid en het ARBO-beleidsplan. Het beleidsplan Sociale veiligheid onderscheidt zich doordat hierin alleen aandacht is voor de sociale kant van veiligheid (met uitzondering van agressie en seksuele intimidatie). Fysieke veiligheid wordt losgekoppeld van sociale veiligheid, zoals dat ook gebeurt bij ARBO-beleid. Vanzelfsprekend dient er afstemming plaats te vinden omtrent raakvlakken tussen fysieke en sociale veiligheid.

Positief pedagogisch handelen, pedagogisch klimaat

Leerlingen verlangen naar een schoolomgeving waar ze zichzelf kunnen zijn en kunnen leren zonder gepest of uitgelachen te worden. Leraren verlangen naar een school waar ze op een prettige manier les kunnen geven. De zorg voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen is een speerpunt op onze school. Het welbevinden van onze leerlingen op school en de sfeer in de klas vinden we als team heel belangrijk. Basisschool Den Bongerd is een veilige leeromgeving en kinderen kunnen hierop rekenen. We dagen onze leerlingen uit en ondersteunen ze, om ze zo tot zelfstandige en zelfverantwoordelijke personen uit te laten groeien.

Den Bongerd zorgt dat leerlingen:

- weten dat ze erbij horen,
- weten dat zij gewaardeerd worden,
- op een respectvolle manier met elkaar omgaan,
- uitgedaagd worden om verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar,
- initiatieven kunnen nemen en zelfstandig kunnen werken.

We willen de leerlingen leren op een goede manier met zichzelf en anderen om te gaan. Dit bereiken we door het breed inzetten (op Kindcentrumniveau) van de Kanjermethode.

Daarnaast is een goede sfeer onmisbaar. Die creëert de school door samen aandacht te schenken aan open staan voor elkaar, aan vieringen, het gebruik van coöperatieve werkvormen in de klas en aan opgeruimde mooie ruimtes.

Omgangsbeleid

Een basisschool dient een omgeving te zijn waarin iedereen zichzelf durft te zijn, zich veilig en gerespecteerd voelt en erop kan vertrouwen dat er hulp is in moeilijke situaties. Voor basisschool den Bongerd zijn de omgangsregels daarbij een leidraad. Iedere leerkracht vertaalt deze regels naar de kinderen van zijn/haar groep. Basisschool den Bongerd heeft omgangsregels opgesteld om op school een sfeer te scheppen, waar kinderen zich thuis, veilig en gerespecteerd voelen, met begrip voor onderlinge verschillen. Het bespreken van deze regels helpt kinderen een reëel beeld te vormen van wat gewenst gedrag is. Als je weet wat gewenst gedrag is, ben je zelf beter in staat om aan deze waarden te voldoen. Tevens is het beter mogelijk om ongewenst gedrag te benoemen.

Schoolregels

Jaarlijks bespreken het team en de leerlingen de schoolregels en afspraken. Ook zijn er groepsregels en afspraken met de klas geformuleerd, die regelmatig met de kinderen worden besproken.

Gouden regels voor leerlingen:

- Wij hebben respect voor elkaar
- Wij zorgen voor rust in de school
- We zorgen goed voor onze eigen en andermans spullen

- Wij helpen elkaar waar het kan

Gouden regels voor ouders:

- Houdt u aan de schoolregels die ook voor de kinderen gelden.
- Benader uw kind, andere kinderen, de leerkracht en andere ouders positief.
- Breng uw kind op tijd naar school.
- Bewaar de rust in het schoolgebouw.
- Maak een afspraak met de leerkracht als u iets wilt bespreken.
- Uit mogelijke ontevredenheid naar de leerkracht of de directie op een respectvolle manier.

Consequenties van het omgangsbeleid

Belonen

Op basisschool den Bongerd worden kinderen bewust en onbewust veelvuldig beloond. Over het algemeen bestaan beloningen uit het positief, mondeling waarderen van gedrag of prestaties van kinderen met als doel gewenst gedrag te bevorderen.

Vormen van beloningen zijn:

- het mogen uitvoeren van een taakje
- het krijgen van een beloningssticker of stempel
- een hand, een felicitatie, een schouderklopje, knipoog e.d.

Ook werken wij met Taakspel. Hierbij wordt volgens een gestructureerde werkvorm op een positieve manier gewerkt aan de verbetering van taakgericht gedrag. De leerlingen hebben hierbij zelf inspraak in de bijbehorende beloningen.

Straffen

Als kinderen zich niet aan de omgangsregels houden, worden ze hier op aangesproken. Hierbij bespreekt de leerkracht:

- wat er gebeurd is
- wie de dupe is
- wat de reden van het gedrag was
- hoe het kind het anders had kunnen doen

Bij herhaling onderzoekt de leerkracht of er sprake is van onmacht of onwil. Bij onmacht wordt het kind geholpen (visualiseren, geplande gesprekken, handelingsplan). Bij onwil wordt overgegaan tot straffen.

Bij straffen kiezen leerkrachten een straf naar verhouding. De aard van de straf past bij het gesignaleerde ongewenste gedrag. De leerkracht brengt ouders op de hoogte van wat er gebeurd is en welke straf daaraan gekoppeld is. De leerkracht is voorspelbaar in het geven van straf: hij/zij is duidelijk wanneer deze overgaat tot straffen en voert dat vervolgens ook uit.

De leerkracht geeft geen collectieve straffen. Bv. De hele groep mag niet gymmen/ buitenspelen, omdat enkele kinderen onwenselijk gedrag vertonen.

Leiden de opgelegde straffen niet tot aanpassing van het gedrag, dan wordt de directie op de hoogte gebracht van de gebeurtenissen. De directie kan verschillende acties ondernemen.

Afhankelijk van de situatie kiest de directie de activiteiten:

- onderzoekt waardoor de straf geen positieve uitwerking heeft
- besluit de strafmaat aan te passen
- stelt de grenzen van het onacceptabele gedrag vast
- spreekt de voorwaarden voor handhaving uit naar ouders
- informeert het bestuur over de stand van zaken

Dit wordt verder toegelicht in het protocol ongewenst gedrag. (Bijlage 1) en daarop volgend het protocol schorsen en verwijderen (Bijlage 2)

Preventieve activiteiten en programma's op school

Op schoolniveau, groepsniveau en individueel niveau

Schoolniveau

Wij werken aan een positief pedagogisch klimaat en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen door systematische inzet van de Kanjermethode.

De vijf afspraken uit de Kanjermethode zijn:

1. We vertrouwen elkaar
2. We helpen elkaar
3. We werken samen
4. We hebben plezier
5. We doen mee.

Verder besteden we in de Week Tegen Pesten en op de Dag Tegen Pesten schoolbreed extra aandacht aan dit onderwerp.

Jaarlijks worden er leraren op onze school opgeleid om te werken met Taakspel. Veel leraren in groep 3 t/m 8 gebruiken deze methode al voor het verbeteren van taakgericht gedrag en een positief klimaat in de groep. Taakspel is ook een bewezen methode tegen pesten.

Groepsniveau

In de klassen wordt de Kanjermethode ingezet om lessen te geven om de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen te stimuleren. Daarnaast zetten wij, met name in het begin van schooljaar (in de zogenaamde 'gouden weken') regelmatig groepsvormende activiteiten in. Er worden daarbij verschillende bronnenboeken gehanteerd zoals 'Grip op de groep', 'De gouden weken' en '99 Kanjerspelletjes.'

Aan het begin van elk schooljaar stellen de leraren samen met de leerlingen nieuwe groepsregels op. De leerlingen hebben hier zelf veel inspraak in en kiezen de regels die van toepassing zijn op hun groep. Tijdens klassenvergaderingen gedurende het schooljaar worden deze regels regelmatig geëvalueerd.

In groep 7 krijgen de kinderen de weerbaarheidstraining 'Marietje Kessels' aangeboden. Dit project richt zich op:

- Het herkennen en kunnen benoemen van eigen en andermans gevoel
- Inlevingsvermogen/ (h)erkennen van grenzen (bij jezelf en anderen)
- Grenzen kennen, aangeven, vasthouden en grenzen van anderen respecteren
- Veerkracht: kunnen omgaan met wisselende omstandigheden en met tegenslagen
- Zelfwaardering hebben
- Bewust zijn van de gevolgen van eigen gedrag
- Kunnen reflecteren over situaties of gebeurtenissen
- Kennis van handelingsvariëaties, handelingsvertraging en soorten kindermishandeling

Bij het Marietje Kessels project leren de kinderen nee te zeggen met behulp van vier stappen. Deze stappen passen wij ook toe in onze dagelijkse onderwijspraktijk:

1. Zeg rustig en duidelijk dat je iets niet wilt
2. Zeg boos dat je het niet wilt
3. Waarschuw de ander
4. Doe waarvoor je hebt gewaarschuwd.

Indien er in de groepen 7 en/of 8 sociale onrust is dat de maken heeft met de verhouding tussen de meisjes in die groep, hebben we het programma 'Meidenvenijn' ter beschikking om hiervoor in te zetten.

In problematische groepen maken we soms gebruik van een Kanjerinterventie, waarbij een gecertificeerde Kanjertrainer deze groep een bepaalde periode komt begeleiden. Ook kan het gebeuren dat er een invaller in de groep komt, waardoor de eigen leerkracht zich kan focussen op een kind/meerdere kinderen.

Individueel niveau

Soms hebben kinderen op sociaal emotioneel gebied behoefte aan meer aanbod dan je als leerkracht aan de gehele groep aanbiedt. Vaak kan de leerkracht dan in de klas nog verder afstemmen op de behoeften van het kind. Ook kan er, wanneer de school en de ouders daar allebei achter staan, een aanvraag bij het ondersteuningsteam worden gedaan om individuele hulp, of hulp in een klein groepje, buiten de klas te kunnen bieden.

Hierbij worden verschillende werkvormen gehanteerd, afhankelijk van de behoefte van de leerling, zoals: Praat&tekengesprekken met een IB-er/consulent van Plein 013, Kids' Skills, Kikker Be Cool, Supportgroep(Sue Young), doorverwijzing naar schoolmaatschappelijk werk/ andere externe instantie.

Borging

Cyclisch proces in school

Borgen van sociale veiligheid houdt in dat een school datgene doet wat nodig is om structureel te werken aan het bevorderen van een veilig schoolklimaat. Hierbij hoort ook het voorbereid zijn op en het voorkomen van mogelijke onveilige situaties en incidenten en die zo veel mogelijk te voorkomen. Sociale veiligheid heeft daarbij een plek in werkprocessen op individueel-, groeps-, en schoolniveau en is ingebed in de pedagogische aanpak, de kwaliteitszorg, het personeelsbeleid en de schoolontwikkeling. Op die manier leeft het in de hoofden en het handelen van iedereen in de school. Sociale veiligheid wordt geborgd door:

- Een continu en cyclisch proces in een lerende organisatie
- Sterk pedagogisch en waardengestuurd leiderschap van leerkrachten, OOP-ers en directeur
- Inbedding in de totale pedagogische aanpak en schoolontwikkeling.

Dit betekent dat het zorgen voor een veilig klimaat een continu proces is. Grensoverschrijdend gedrag zal er altijd zijn. Er ontstaan ook steeds weer nieuwe uitingsvormen via nieuwe kanalen. Hierop is een school voorbereid als zij alert blijft en de ruimte neemt om te onderzoeken hoe ervoor gezorgd kan worden dat herhaling van dit gedrag zoveel mogelijk voorkomen wordt.

Hiervoor maakt Den Bongerd sociale veiligheid tot een voortdurend en vanzelfsprekend punt van aandacht in alle werkprocessen binnen de school. Door ervaringen te delen, handelen en gevolgde procedures te bespreken, met collega's, leerlingen en ouders, leer je van elkaar en wordt duidelijk waar beleid op gemaakt moet worden.

Het gaat dan onder andere om punten als:

- Kan ieder teamlid altijd terugvallen op een collega bij grensoverschrijdend gedrag of onveilige situaties?
- Wordt gevoerd beleid gebaseerd op het leren van incidenten?
- Wordt regelmatig met ouders gesproken over de sociale veiligheid op school?

De cyclus kent een aantal componenten:

Processen in kaart brengen: vaststellen welke sleutelrollen, taken en verantwoordelijkheden er zijn, hoe besluiten worden genomen, welke informatie wordt gedeeld, wat gemonitord wordt, wie controleert en bijstuurt.

Ontwikkelen: pedagogische visie ontwikkelen en de visie op veiligheid, waarden en normen bepalen, bepalen welke doelstellingen op het gebied van sociale veiligheid bereikt moeten worden, taken met verantwoordelijkheden beschrijven, prioriteiten stellen, veiligheidsplan opstellen met afspraken en protocollen, een communicatieplan opstellen, draagvlak creëren.

Uitvoeren: Ontwikkelde plannen communiceren, het dagelijks handelen verbinden met de visie, ruimte nemen voor gesprek en feedback en voor goede ideeën binnen, incidenten registreren, signalen terugkoppelen.

Evalueren: Veiligheidsbeleving meten, incidenten bespreken, trends signaleren uit functioneringsgesprekken, toetsen of maatregelen en voorzieningen voldoen.

Aanpassen: Processen, veiligheidsplan, doelstellingen, visie, prioriteiten, beleid. Eenmaal per jaar wordt het veiligheidsplan herzien waar nodig.

(bron: www.schoolveiligheid.nl)

Monitoren sociale veiligheid

Basisschool den Bongerd heeft aandacht voor de totale ontwikkeling van ieder kind. Het welbevinden van een kind is voorwaarde voor een brede ontwikkeling. Om zicht te houden op de ontwikkeling van kinderen hanteren we een leerlingvolgsysteem. Dit leerlingvolgsysteem heeft een didactische kant en een sociaal-emotionele kant. Beiden staan beschreven in de zorgparagraaf van het schoolplan. Hieronder wordt specifiek op het sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem ingezoomd.

Voor het monitoren van de sociale veiligheid is een meetinstrument nodig dat een actueel en representatief beeld geeft van de veiligheidsbeleving van de leerlingen. Den Bongerd gebruikt hiervoor de Sociale Veiligheidslijst van de Kanjertraining. Deze lijst wordt 2 keer per jaar ingevuld door leerlingen uit groep 5 t/m 8. De volgende aspecten worden gemeten in deze lijst:

1. Het vóórkomen van incidenten op school (ondervindt agressie). Dit is de aantasting van sociale veiligheid (pesten etc.), psychische veiligheid (bedreigen etc.) en fysieke veiligheid (schoppen etc.).
2. Veiligheidsbeleving van leerlingen (Ik voel me veilig op school/op het plein etc.)
3. Welbevinden van leerlingen (Hoe prettig voel je je tussen je klasgenoten?)
4. Leerkracht treedt op (Vinden leerlingen dat de leerkracht goed optreedt?)
5. Angst voor agressie

Ook nemen we in groep 5 t/m 8, twee keer per jaar, de Leerlingvragenlijst af. Deze lijst meet hoe leerlingen hun eigen sociaal functioneren in de klas ervaren. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt in externaliserend gedrag, pro sociaal gedrag, internaliserende (depressieve) gevoelens en de intentie om negatief gedrag te laten zien.

De Leerlingvragenlijst heeft nadrukkelijk niet tot doel voorspellingen te doen over de ontwikkeling van stoornissen of uitspraken te doen over toekomstig sociaal functioneren van een leerling. De Leerlingvragenlijst heeft dus niet als doel een diagnose te stellen.

In groep 1 t/m 8 wordt twee keer per jaar de Docentvragenlijst ingevuld door de leerkracht.

De Docentvragenlijst is een zeer grove maat die uitsluitend als signalering dient. Met deze vragenlijst wordt snel in kaart gebracht welke leerlingen opvallend gedrag vertonen. Meerdere leerkrachten kunnen een oordeel geven over een klas of over een specifieke leerling. Die worden in een overzicht toegevoegd aan het oordeel van de mentor/mentrix of duo-partner.

Desgewenst kunnen de ouders van een betreffende leerling eveneens aangeven in de Ouder/Voogd vragenlijst hoe zij hun kind ervaren. De inschattingen die de ouders maken, worden toegevoegd aan die van de leerkrachten. Zo kan op eenvoudige wijze inzicht worden verkregen hoe de verschillende leerkrachten op school naar een leerling kijken, en hoe de ouders het gedrag ervaren. Door ouders op deze manier te betrekken wordt voorkomen dat er langs elkaar heen wordt gesproken. Als blijkt dat ouders en leerkrachten verschillend kijken naar een leerling, wordt gezocht naar de overeenkomsten. Iedere leerkracht dient de Docentvragenlijst individueel in te vullen.

Analyse en diagnose

De leerkracht bespreekt het leerling- en groepsprofiel met de intern begeleider.

Aan de hand van de diverse besprekingen bepalen leerkracht en zorgteam voor welke kinderen en/of groepen er aanvullende stappen ondernomen worden. Bij kinderen die erg opvallen vindt een nadere analyse plaats. Bij opvallende groepsuitval gebeurt dit ook op groepsniveau.

Door de vragenlijsten te analyseren kan de leerkracht de ontwikkeling gericht stimuleren.

Plan van aanpak

Naar aanleiding van deze besprekingen kunnen er diverse vervolgstappen zijn;

- Verdere analyse/diagnose middels het invullen van diverse vragenlijsten door kind, groepsleerkracht en ouders.
- Advies om contact op te nemen met een externe instantie voor een uitgebreid sociaal-emotioneel onderzoek. Onderdeel daarvan zijn vaak een intelligentieonderzoek en diverse vragenlijsten op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling.
- Vastleggen van gegevens. Dit is een middel om zicht te krijgen op de incidenten die ontstaan en de afspraken die gemaakt zijn.

Om het kind een beter beeld van zijn problemen te geven kunnen ondersteunende middelen ingezet worden. Wanneer deze gehanteerd worden, komen deze ook in het dossier van het kind.

Ondersteuning in de groep

Naar aanleiding van de besprekingen maakt het team afspraken over de accenten die in de groep gelegd worden.

Begeleiding van kinderen met sociale beperkingen

Wanneer een kind een specifiek probleem heeft, dan zijn aanvullende maatregelen nodig. In samenspraak met de ouders zoeken we naar deskundige ondersteuning. Deze kan liggen bij ondersteuning door een zorgconsulent (interne hulp), een vorm van externe begeleiding of inzet van specifieke middelen, zoals leerlinggebonden financiering of persoonsgebonden budget.

Mogelijk is de school niet in staat om de benodigde dagelijkse zorg te bieden. In dat geval zal, in samenspraak met de ouders, naar een andere passende school worden gezocht binnen het samenwerkingsverband waartoe den Bongerd behoort. Als de leerling meer lijkt thuis te horen in het speciaal (basis)onderwijs, wordt er een toelaatbaarheidsverklaring aangevraagd door de huidige school waar de leerling onderwijs geniet. Deze toelaatbaarheidsverklaring wordt afgegeven door het samenwerkingsverband en is nodig voor de toelating van de leerling op het speciaal (basis)onderwijs. Mochten er problemen optreden in dit traject, dan kan de school overgaan tot het traject schorsen en verwijderen. Zie hiervoor het protocol schorsen en verwijderen. (bijlage 2)

Taken en verantwoordelijkheden

Het onderhouden van een goed pedagogisch klimaat is primair een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het in standhouden van een goed pedagogisch klimaat is slechts mogelijk als alle betrokkenen, zowel personeelsleden, ouders als kinderen, op de hoogte zijn van wat wenselijk is en zich inspannen om ongewenst gedrag vroegtijdig te signaleren en te bestrijden. Essentieel is dat ouders signalen van hun kind tijdig met de leerkracht bespreken. Wanneer er sprake is van ongewenst gedrag, kunnen hierover van verschillende kanten signalen de school binnenkomen. Deze signalen worden vastgelegd in ons registratiesysteem Parnassys t.a.v. het betreffende kind. Wanneer signalen hardnekkig blijken te zijn, wordt van de gesprekken een (kort) verslag gemaakt. Dit verslag wordt opgeslagen in het dossier van het kind en met de betreffende ouder(s) besproken.

Taken/verantwoordelijkheden leerkracht

De leerkracht heeft de dagelijkse taak om voor de (sociale)veiligheid van zijn leerlingen zorg te dragen. De eerste verantwoordelijkheid ligt hierdoor bij de groepsleerkracht. Deze:

- neemt het signaal serieus
 - treedt in overleg met ouders/verzorgers en maakt begeleidingsafspraken
 - brengt team/locatie op de hoogte brengen i.v.m. surveilleren en groepsoverstijgende activiteiten
 - roept desgewenst via de IB-er van de desbetreffende bouw hulp in van het ondersteuningsteam
- Daartoe is een beleid ondersteuning leerlingen ontwikkeld waarin beschreven staat hoe wij dat als team binnen basisschool den Bongerd graag willen zien (zie bijlage 3).

Taken/verantwoordelijkheden directeur

De directeur is eindverantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken op school. Vanuit deze verantwoordelijkheid heeft hij/zij de plicht:

- zich op de hoogte te laten brengen van de gebeurtenissen en omstandigheden
- zich een mening te vormen over de gebeurtenissen
- mogelijkheden ter verbetering van de situatie te onderzoeken en aan te reiken
- de grenzen van zorg aan te geven

Hij/zij heeft het recht:

- te beslissen over het al dan niet beschikbaar stellen van faciliteiten ter verbetering van de situatie
- maatregelen te treffen ter verbetering van de situatie in de groep of tussen kinderen.
- (disciplinaire) straffen op te leggen
- te adviseren over gewenste vervolgstappen, hulpverlening, verwijzing e.d.

Taken/verantwoordelijkheden Hoofd Onderwijs & Zorg

- aandachtsfunctionaris meldcode/ kindermishandeling
- verbindende factor tussen ondersteuningsteam (IB-ers), coördinator Sociale veiligheid en ICP-ers
- contactpersoon externe instanties, zoals schoolmaatschappelijk werk.

Taken en verantwoordelijkheden coördinator Sociale veiligheid

(Mede)verantwoordelijkheid voor schoolveiligheidsbeleid:

- Zorgen dat schoolveiligheid (en specifiek pesten) regelmatig op de agenda staat.
- Zorgen voor de ontwikkeling van schoolregels en afspraken (over pesten)
- Zorgen dat schoolregels leven binnen de school.
- Zorgen dat er op school een anti-pestprotocol is.
- Zorgen dat preventieve maatregelen worden genomen/Kanjertraining breed wordt toegepast om de veiligheid op school vergroten.

Ook brengt de coördinator Sociale veiligheid beleidsadviezen uit aan de schoolleiding gericht op het vergroten van de veiligheid op school.

De coördinator Sociale veiligheid fungeert als klankbord voor leerlingen, ouders en onderwijspersoneel:

- Zorgt dat schoolregels en afspraken over pesten, het anti-pestprotocol en het sanctiebeleid bij iedereen bekend is.
- Zorgt dat leerlingen en ouders weten wie het aanspreekpunt bij pesten is op school en wie het anti-pestbeleid coördineert.
- Zorgt dat leraren weten hoe te handelen in een peestsituatie.
- Zorgt dat er actuele kennis is bij iedereen in het team over pesten en groepsprocessen.
- Beantwoordt vragen van leraren over de aanpak van pesten en geeft advies over de aanpak van een peestsituatie in de klas.
- Informeert en adviseert over het inzetten en gebruik van anti-pestprogramma's en lessen over pesten.

Verder houdt de coördinator Sociale veiligheid zicht op de beleving van veiligheid, incidenten en mogelijke risico's door:

- Te zorgen dat (pest)incidenten geregistreerd worden.
- Te zorgen dat de verplichte monitoring van de veiligheidsbeleving van leerlingen wordt uitgevoerd.
- Op de hoogte te zijn van meldingen en incidenten die bij het aanspreekpunt pesten binnenkomen.
- Het in kaart brengen van risico's en onveiligheid aan de hand van incidenten en monitoring.
- Preventieve maatregelen in te voeren naar aanleiding van onveilige situaties en pestincidenten.

Taken/verantwoordelijkheden vertrouwenspersoon

Basisschool den Bongerd werkt met drie interne vertrouwenspersonen. Deze medewerkers bieden een luisterend oor en kennen de weg in de regelingen en procedures.

De interne vertrouwenspersoon kan bemiddelen, of naar anderen binnen en buiten de school verwijzen. Kinderen, ouders en leerkrachten kunnen met vragen en problemen zitten die ze niet thuis, of met de leerkracht kunnen (of willen) bespreken. In die gevallen kunnen zij terecht bij de schoolvertrouwenspersoon.

De namen van de interne vertrouwenspersonen worden in de schoolgids vermeld.

Een externe vertrouwenspersoon is een onafhankelijk persoon, die niets met de school te maken heeft, maar wel verstand heeft van zaken, die zich op school kunnen afspelen. De namen en telefoonnummers van de externe vertrouwenspersonen kunt u op de website en in de bibliotheek van het ouderportaal vinden.

De interne vertrouwenspersoon zorgt ervoor dat:

- alle geledingen binnen de school voldoende worden geïnformeerd over aanspreekpunten, procedures en bereikbaarheid rondom klachten;
- ouders/leerlingen of personeelsleden met klachten opgevangen worden en advies krijgen over hoe om te gaan met de klacht. Daarbij zal de geldende klachtenregeling als uitgangspunt worden gehanteerd;
- ouders/verzorgers worden geïnformeerd, indien de klager een leerling is. Daarbij verdient het de voorkeur dat de leerling instemt met het informeren van de ouders/verzorgers;
- een bijdrage wordt geleverd aan de verbetering van het schoolklimaat door hierover gevraagd en ongevraagd adviezen te verstrekken aan de schooldirectie;
- hij/zij deelneemt aan het netwerk van schoolvertrouwenspersonen.

Randvoorwaarden

De schoolvertrouwenspersoon is verplicht tot geheimhouding van hetgeen hem in verband met de werkzaamheden als schoolvertrouwenspersoon ter kennis komt, met uitzondering bij meldingen van ouders en leerlingen waarbij de meld- en aangifteplicht van toepassing is. Deze plicht geldt niet ten overstaan van het bevoegd gezag, de klager (of diens ouders), de externe vertrouwenspersoon, de klachtencommissie, gerechtelijke autoriteiten en artsen. De geheimhouding vervalt niet na het beëindigen van de taak als schoolvertrouwenspersoon. De schoolvertrouwenspersoon is voor de wijze van uitvoering van deze taak, daaronder niet begrepen het verstrekken van informatie over de inhoud van dossiers, uitsluitend verantwoording schuldig aan het bevoegd gezag. De schoolvertrouwenspersoon kan uit hoofde van de uitoefening van deze taak niet uit zijn functie worden ontslagen, disciplinair gestraft of op andere wijze benadeeld worden. De directie van de school zorgt voor laagdrempelige bereikbaarheid en stelt de schoolvertrouwenspersoon in staat om binnen het taakbeleid van de school deze taken naar behoren te kunnen vervullen.

Klachten over schoolorganisatie	Klachten over: onderwijskundige zaken	Klachten over ongewenst gedrag op school	Klachten of vermoeden van een zedendelict door een medewerker jegens een minderjarig leerling	Persoonlijke problemen of problemen in de thuisituatie	Huishelijk geweld en kindermishandeling
zoals: lessen, vakanties schoolgebouw	zoals: toetsing, beoordeling, bestraffing e.d.	zoals: pesten, agressie, geweld, radicalisering, discriminatie, racisme, seksuele intimidatie, homoseksuele intimidatie, communicatie	zoals: aanranding, ontucht, grooming	bijvoorbeeld: depressiviteit, verslaving, eetstoornissen, echtscheiding	bijvoorbeeld: seksueel misbruik, lichamelijke en/of geestelijke mishandeling
vertrouwenspersoon	vertrouwenspersoon	vertrouwenspersoon	vertrouwenspersoon medewerker van school	vertrouwenspersoon	vertrouwenspersoon medewerker van de school
verwijst naar ↓	verwijst naar ↓		melden bij ↓	verwijst naar ↓	verwijst naar ↓
	betreffende persoon			Intern begeleider	
	coördinatoren				
		externe vertrouwenspersoon, mits aanwezig			
schoolleiding	schoolleiding				
				zorgteam schoolmaatschappelijk werk	aandachtsfunctionaris meldcode
bevoegd gezag	bevoegd gezag	bevoegd gezag	bevoegd gezag		
			(vertrouwensinspectie)		
klachtencommissie	klachtencommissie	klachtencommissie			
		bij strafbare feiten: politie/justitie	politie/justitie		
				externe hulpverlening	Veilig Thuis

Preventieve/curatieve afspraken in protocollen

Seksuele intimidatie en misbruik

Wanneer er sprake is van seksuele intimidatie kunnen ouders/verzorgers een beroep doen op de klachtenregeling van OBS den Bongerd. Als er sprake is van seksueel misbruik is er sprake van een misdrijf en geldt er een officiële procedure waarbij er aangifte gedaan dient te worden bij de politie. Voor herkenning op bovenstaande punten door leerlingen en/of ouders is de klachtenregeling ouders. Voor herkenning op bovenstaande punten voor onderlinge contacten met collega's verwijzen we naar de klachtenregeling collega's. (bijlage 5)

Omgaan met agressie, geweld en strafbare feiten

Een wettelijke meldingsplicht is er niet, maar registratie van geweldsincidenten wordt algemeen geadviseerd. Ook de Inspectie van het Onderwijs wil dat scholen geweldsincidenten zelf registreren. Zo kan Incidentenregistratie de basis vormen voor een actief preventief schoolveiligheidsbeleid. Als personeels- en directielid ben je meldplichtig op basis van de Onderwijswet bij een vermoeden van een zedenmisdrijf tussen een medewerker van de onderwijsinstelling en een minderjarige leerling. Melding bij de Arbeidsinspectie is wettelijk verplicht ingeval van een ernstig ongeval (definitie ernstig ongeval: indien iemand lichamelijk en/of geestelijk schade aan de gezondheid heeft opgelopen die binnen 24 uur na het ongeval leidt tot opname in een ziekenhuis ter observatie of behandeling, dan wel naar redelijk oordeel blijvend zal zijn; Artikel 9 Arbowet). Wij vinden het als school van belang dat de school op een preventieve manier omgaat met geweld en strafbare feiten. Dit doen we onder andere door sociaal-emotionele ontwikkeling in de lessen te betrekken en door aan burgerschapsontwikkeling te doen. Curatief doen we dat door incidenten te bespreken met kinderen en hun ouders/verzorgers en gezamenlijk naar oplossingen te zoeken die herhaling voorkomen.

Meer informatie hierover kunt u vinden in ons protocol kindermishandeling (bijlage 6)

Omgaan met pesten

Pesten is onaanvaardbaar gedrag en vormt een bedreiging voor het individu (met name voor de leerlingen) en voor de sfeer op school. Pesten wordt op Basisschool den Bongerd niet getolereerd. Een goed pedagogisch klimaat is een voorwaarde om pestgedrag te voorkomen. In onze gedragscode en antipestprotocol, dat als bijlage 7 is toegevoegd, kunt u vinden hoe wij hier precies mee omgaan.

Advies: kijk ook op <http://www.pestweb.nl/> .

Omgaan met vernieling en diefstal

Vernieling en diefstal door leerlingen, dan wel medewerkers maakt onderdeel uit van de gedragsregels op school. Zie hiervoor het protocol ongewenst gedrag (bijlage 1)

Omgaan met internet en sociale media

Het is belangrijk dat kinderen op een verantwoorde wijze gebruikmaken van internet. In ons protocol is opgenomen hoe wij om willen gaan met het sociale mediagebruik van kinderen, ouders en collega's. (bijlage 8)

Omgaan met Privacy kinderen, ouders en personeel

Per 1 september 2001 is de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP) in werking getreden. De WBP ziet toe op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en heeft daarbij als uitgangspunt de verwerking van persoonsgegevens (van verzameling tot vernietiging). Dit heeft consequenties voor de privacy van kinderen en hun ouders, alsook op de privacy van personeel van de school. Om te waarborgen dat er goed met de gegevens van medewerkers, ouders en kinderen wordt omgegaan, is in de bijlage het Privacybeleid Edu-Ley opgenomen. (bijlage 9)

Klachtenregeling Edu-Ley

Hierin zit opgenomen dat onderwijs mensenwerk is. In dit mensenwerk gaat niet altijd alles goed. Als het een keer niet goed is gegaan wil Edu-Ley dat correct en snel oplossen. We zoeken dan naar een oplossing waar alle betrokkenen tevreden over kunnen zijn. Vandaar dat er een klachtenregeling is die de volgende doelen dient:

- Vangnet voor iedere betrokkene die zich onterecht behandeld/benadeeld voelt door gedragingen of beslissingen van medewerkers van Edu-Ley.
- Instrument om als organisatie te leren van eerdere fouten.
- Voldoen aan wettelijke verplichtingen.

De volledige klachtenregeling van Edu-Ley is te vinden in bijlage 5.

Omgaan met kindermishandeling

Een groot aantal kinderen en jongeren is jaarlijks slachtoffer van kindermishandeling. Gezien de landelijke cijfers is er op elke basisschool in Nederland een aantal kinderen dat in een schooljaar te maken heeft met kindermishandeling. Op scholen voor Voortgezet Onderwijs gaat het al snel om enkele tientallen per school. Kinderen en jongeren die worden mishandeld zullen meestal niet zelf aan de bel trekken. Een belangrijke rol is weggelegd voor de mensen uit de omgeving van het kind.

Beroepskrachten die met kinderen werken kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de aanpak van kindermishandeling. Dit geldt zeker voor de leerkrachten en docenten in het onderwijs. Zij hebben vaak langdurig en intensief contact met leerlingen en zien op die manier of het goed met ze gaat of juist niet. Scholen hebben een taak in de aanpak van kindermishandeling. Van de medewerkers wordt niet verwacht dat zij kindermishandeling kunnen voorkomen of doen stoppen. Maar zij kunnen (vermoedens van) kindermishandeling signaleren en hulpverlening op gang brengen. Een groeiend aantal scholen onderkent hierin een verantwoordelijkheid.

Wat is kindermishandeling?

Er worden vijf vormen van kindermishandeling onderscheiden:

- lichamelijke mishandeling
- psychische of emotionele mishandeling
- lichamelijke verwaarlozing
- psychische of emotionele verwaarlozing
- seksueel misbruik

Vaak wordt er nog een zesde vorm aan toegevoegd, namelijk als kinderen getuigen zijn van huiselijk geweld.

Wat doet de school?

Basisschool den Bongerd erkent dat in de aanpak van kindermishandeling ook een rol is weggelegd voor de school. In het protocol Kindermishandeling is opgenomen over hoe te handelen bij (vermoedens van) kindermishandeling. In dit protocol zijn de verantwoordelijkheden van directie en medewerkers bij de aanpak van kindermishandeling verduidelijkt. Met de vaststelling van dit protocol verankeren we het thema kindermishandeling in het schoolbeleid, het schoolplan en de (externe) zorgstructuur van de school. (bijlage 9)

Omgaan met rouwverwerking

Vroeg of laat kun je ermee in aanraking komen: een sterfgeval binnen de school. Dat kan een ouder van één van de kinderen van de school zijn, een collega of een kind zelf. Basisschool den Bongerd gaat hier op de volgende manier mee om.

Wanneer het bericht binnenkomt wordt er direct een crisisteam samengesteld dat de activiteiten ontwikkelt en coördineert. Dit team bestaat uit iemand van de directie, de groepsleerkracht, de zorgcoördinator en eventueel een extern deskundige. Eén persoon wordt als eindverantwoordelijke aangewezen. Het crisisteam is verantwoordelijk voor:

- Informatie van de betrokkenen (eerste reactie en verkrijgen van duidelijkheid)
- Opvang van leerlingen en collega's
- Contacten met de ouders
- Organisatorische aanpassingen
- Regelingen in verband met rouwbezoek en uitvaart
- Terugkijken en evalueren
- Administratieve afwikkeling
- Nazorg van de betrokkene

In het protocol Rouwverwerking worden deze stappen specifiek omschreven. (bijlage 10)

Omgaan met time-out, schorsen en verwijderen.

Wij vinden het als school belangrijk om met leerlingen en ouders in gesprek te gaan over zorgen die er bestaan. Soms blijkt echter dat gesprekken niet het gewenste effect geven. Dan kan de school overgaan tot het geven van een time-out, een schorsing of verwijdering van leerlingen en/of ouders. Zie hiervoor het protocol ongewenst gedrag (bijlage 1) en het protocol schorsen en verwijderen (bijlage 2)

Toelating, schorsing en verwijdering

Op besluiten is de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB) van toepassing. In de artikelen 40 en 63 van de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) is alles voor toelating en verwijdering geregeld. De beslissing over toelating en verwijdering ligt bij het bevoegd gezag. Volgens het managementstatuut is het verwijderen van leerlingen een verantwoordelijkheid van het college van bestuur en is de directeur van de school belast met de toelating en eventueel schorsing van leerlingen. Dossievorming en het op de juiste wijze informeren van belanghebbenden zijn noodzakelijke voorwaarden bij de te treffen maatregelen.

Toelating In beginsel worden alle kinderen met een TLV toegelaten. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt naar herkomst, godsdienst of levensbeschouwing. Toch kan een leerling geweigerd worden. Indien dit het geval is worden de betreffende ouders met opgave van redenen over het besluit tot weigering van de leerling geïnformeerd.

Time-out, schorsing en verwijdering

Indien er sprake is van ernstig ongewenst gedrag door een leerling, waarbij psychisch en of lichamelijk letsel aan derden is toegebracht, kunnen maatregelen getroffen worden. Zie voor uitgebreide informatie ons protocol Schorsing en verwijdering. (bijlage 2)

Incidenten melden, registreren en analyseren

Een belangrijk instrument bij ontwikkelen van veiligheidsbeleid is 'een incidenten meld- en registratiepunt'. Een centrale plek waar alle incidenten, meldingen en klachten op het gebied van pesten, agressie, geweld, (homo)seksuele intimidatie, discriminatie en racisme worden gemeld en geregistreerd. Op onze school worden incidenten geregistreerd door de coördinator sociale veiligheid of het Hoofd Onderwijs en Zorg. In de notities kan een korte uitleg van het incident gegeven worden. Tweemaal per jaar neemt de coördinator Sociale veiligheid alle incidenten door, om een analyse en waar nodig handelingsplanning te maken. Registratie is immers geen doel op zich, registratie is een middel om veiligheidsbeleid te ontwikkelen en te verbeteren. Registratie heeft dus pas zin als er ook daadwerkelijk iets met de gegevens wordt gedaan. Het analyseren van de cijfers, signaleren van trends en het vertalen daarvan naar beleid, maatregelen en voorzieningen zijn daarom voorwaarden voor een zinvolle incidentenregistratie; Terugkoppeling naar het slachtoffer, de melder en de dader.

Bijlagen

- Bijlage 1: protocol ongewenst gedrag
- Bijlage 2: protocol schorsen en verwijderen
- Bijlage 3: beleidsplan ondersteuning leerlingen
- Bijlage 4: aanstellingsbesluit interne vertrouwens persoon
- Bijlage 5: klachtenregeling Edu-Ley
- Bijlage 6: protocol kindermishandeling
- Bijlage 7: gedragscode en antipestprotocol
- Bijlage 8: protocol internetgebruik en sociale media
- Bijlage 9: privacy beleid Edu-Ley
- Bijlage 10: rouwprotocol